

I den musikaliska världen.

u är säsongen börjad.

»På hvilken konsert skola vi gå? Hans v. Bülow, den store pianisten, uppträder i afton i musikaliska akademien; i morgon har Stora teatern sin symfonikonsert; i öfvermorgon sjunger Brogi, men så kommer Thursby hit, Pachmann kanske också, och det säges, att vi få höra Poppers violoncell. Man talar äfven om möjligheten att ännu en gång få höra Rubinstein, och säkert är att Franz Friberg väntas till Stockholm, liksom Padilla och Artôt-Padilla och Arma Senkrah...»

Det är hväd en musikälskare har att förkunna, att vänta och hoppas. Alla de utländska konstnärerna komma till Stockholm. Några af dem komma just icke i sin ungdoms vår, knapt i sin ålders sommar, men de komma likväl. Abraham Lundqvist, musikhandlaren, tager emot dem och behandlar dem på det omsorgsfullaste, och öfrige musikhandlare, Abr. Hirsch, Elkan & Schildknecht, Julius Bagge, John Jakobsson, m. fl., själfve ofta tonkonstnärer och kompositörer, främja konserterandet af in- och utländska musikkonstnärer.

Nästan hvarje vecka från hösten till våren medför särskilda musiktillställningar. Konserter, matinéer, soiréer, symfoniaftnar, kvartettsällskap, kammarmusik gifva oss namn af ett musikaliskt folk. När härtill kommer den stora operan, högtidlig som Lohengrin eller lekande som Carmen, och operetten på Nya teatern, Vasateatern och Södra teatern och gratismusiken, så må vi väl vara riktigt musikaliska. Frågar man en verklig kännare, skakar han kanske misstroget på hufvudet och tillåter sig jämförelser med andra stora städer, särskildt Köbenhavn, hvars musikaliska lif han sätter mycket högt.

»Stockholm är bortskämdt af operetten», säger man, »och kafemusiken...» Bägge finna dock sina försvarare, och om den senare heter det: »Tänk på hvad man bjöd den stora allmänheten innan t. ex. August Meissner kom hit, och det till och med på kyrkokonserter!»

Utan att vilja hvarken för mycket upphöja eller nedsätta nya Stockholms musiksinn, hvilket möjligtvis ej är af djupaste slag, må dock erinras, att vi ha en rätt stor stam, vårt musiklifs »fasta stock», som företrädesvis besöker symfonikonserterna, aldrig försummar de utländska virtuoser som komma hit, gärna infinner sig på de Aulinska kvartetterna och anser för sin pligt att, aktivt eller passivt, tillhöra det ena eller det andra af våra stora musiksällskap. Detta

är ett sakförhållande som ej kan nekas.

Lika obestriddt är, att arbetsklassen ägnar en icke ringa del af sina fristunder åt sångöfningar samt att Stockholm därför bland den klassen har ett stort antal kvartettsällskap, hvilka visserligen icke betyda något i konstnärligt afseende, men så mycket mera i samhälleligt, främjare af goda tidsfördrif och hyfsade seder.

Vi infinna oss en afton, då Stora teatern ger symfonikonsert. Det är fullt hus. Biljettprisen äro ock lägre än annars. Ej blott parkett, utan äfven or-

L. Norman.

kesterplatserna äro upptagna af allmänheten, och kapellet är uppflyttadt till scenen. Hvert vi vända oss, se vi bekanta musikidkare, tonsättare, konstgranskare och andra som företrädesvis älska musik. Saken är också, att det mest betydelsefulla i nya Stockholms musiklif äro sannolikt dessa symfoniaftnar. I kväll få vi kanske höra Berlioz' »Damnation de Faust» eller åtminstone hans »Symphonie fantastique». Berlioz är på modet i nya Stockholm. Låt oss höra hvad man säger rundt omkring oss...

»Rytmask och instrumental storhet... Det är ju alldeles märkvärdigt att den här fantastiska symfonien kunnat i nära sextio år vara alldeles otillgänglig för våra konserter... Nordqvist förstår sin tid... Han har brutit vår konservatism... Det är han som gjort Stockholms musikverld först riktigt bekant med Berlioz' urkraftiga skaparesnille... Inte var Berlioz någon musikalisk gudsförnekare för att han ej underkastade sig slentrianen, inte... tyst!»

Kapellmästaren svänger taktpinnen. Tonerna rusa genom salen. Underbart! Dämpade pukor och horn, fioliner spelade med stråkens

baksida, ofkleider och serpenter eller åt minstone tuber och basuner, och tre harpor . . . »Aldeles utmärkt! . . . Å, den Nordqvist!»

Första afdelningen är slutad. Bifallet är ännu kanske något återhållsamt. Det är svårt att komma sig för efter något så ovanligt. Berlioz är ett snille, det är visst och sant, han *var* det åt minstone så länge han lefde, det måste nu erkännas, fastän det är snart ett par tiotal af år sedan han dog . . . »Hvad var Liszt!» . . . »Den ha vi nu hört tillräckligt!» Men i alla fall vet man kanske icke riktigt, huru man skall taga det efter första afdelningen. De öfre lagren i salongen veta det minst, tyckes det, och det är dock de som vanligtvis både börja och hålla längst i med handklappningarna.

Så kommer fortsättningen. Det varder allt mäktigare, djupare, underbarare. Salongens bifall växer i samma mån. Man är slutligen alldeles utom sig af hänryckning. »Marche du supplice» *bisseras*. Fram med hr Nordqvist! Dundrande handklappningar . . . Bravorop! . . . Hofkapellmästaren bugar sig gång på gång.

Vårt hofkapell är förträffligt, men så har det också haft lyckan att ega förträffliga anförare. Svenskar ha de icke alltid varit, knapt en tredjedel, men vanligtvis ha äfven utlänningarne gjort sig till svenskar. De ha trifts så väl i våra förhållanden, i vår musikaliska värld. Man gör ej häller skilnad mellan ursprunget, utan talar med samma

J. Dente.

aktning, till och med samma fosterlandsstolthet om en Du Puy, som om en Johan Berwald och skiljer icke als mellan en Foroni och en Norman, en Dente, en Nordqvist eller en Henneberg. *Våra* äro de alla. Alla ha de bidragit till lifaktigheten i vår musikaliska värld.

Bland de allra främsta i det afseendet var Ludvig Norman. Ännu på åttioalet var han i verksamhet († 1885), och nya Stockholm står till honom i stor tacksamhetsskuld. Ehuru i aderton år orkesteranförare vid vår stora lyriska scen, var han kanske ej synnerligt bevågen operamusiken, utan egnade sin kärlek åt djupare musikverk, men det var dock under hans opartiska anförarskap som Afrikanskan, Romeo och Julia, Lalla Rookh, Mignon och Carmen först uppfördes på vår teater, som Richard Wagner där gjorde sitt inträde och Ivar Hallström gaf uppslag till en svensk nationalopera.

Både medelbart och omedelbart uträttade Norman mycket för musiklifvet i nya Stockholm och hans betydelse som tonsättare var otvifvelaktigt af stor verkan. Bland annat var det hans förtjänst att

genom åtskilliga tondikter, t. ex. hymnen »Rosa rorans bonitatem», motetten till Wallins »Jordens oro viker» samt flera körer ha åter upplifvat *a capella*-sången, en väsentlig beståndsdel af ett musikaliskt samhälles tillgångar. Såsom musikgranskare egde han ej blott ovanligt säker insigt, utan äfven mindre vanlig förmåga att uttrycka sig klart och med smak och han kriticerade utan att sâra, var gentleman äfven på det området.

Efter Norman steg Joseph Dente upp på kapellmästarपालlen, satte sig till och med framför pulpeten, hvilket i början ansågs högst opassande och alldeles orimligt, men som sedermera med skäl antagits till vana och nu mera alldeles icke stämplas såsom något otillbörligt. Dente är, liksom Norman, stockholmsbarn och sin fiolin lärde han först spela hos Eduard d'Aubert, den stockholmsmiserade braunschweiga-

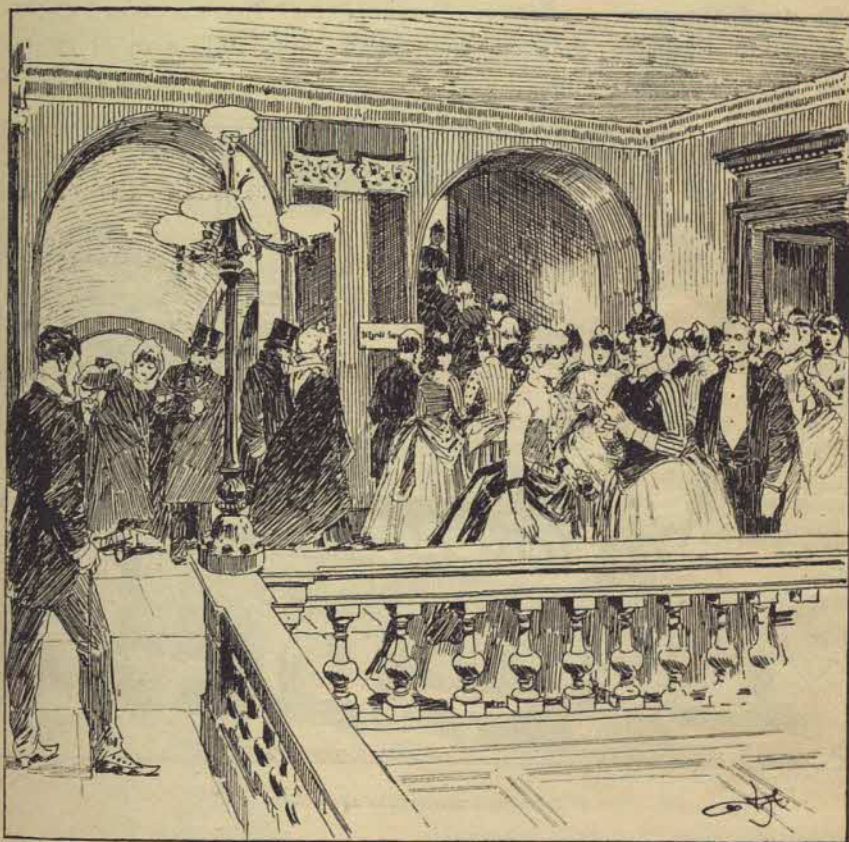
R. Henneberg.

ren, fastän han sedan tog mästerskapet hos Léonard i Bruxelles. Redan vid femton års ålder satt han såsom fiolinist i hofkapellet, vid tjuguttre år sångrepetitör, vid tretio konsertmästare, fyra år därefter kapellmästare och vid Normans afgang, 1879, kapellets förste chef för operan. Inom Stockholms musikaliska värld har hans genom resor och studier i främmande land utbildade talang och smak varit af stor nytta, och hans kompositioner, såväl orkestresaker, som kamarmusik och sånger vid piano, sättas af kännare högt, liksom han mycket värderas såsom lärare vid konservatoriet i komposition och instrumentation.

Conrad Nordqvist, som utsågs till förste kapellmästare 1885, har utbildat sig synnerligen i Sverige, fastän han studerat äfven i Dresden och Berlin och vistats någon tid i Paris. Hans inflytande sträcker sig också utom Stockholm, enär han varit musikdirektör vid Jönköpings regemente och marinregementet, men det är dock hufvudsakligen i hufvudstaden han haft och har sin verksamhet, orgelnist i Storkyrkan, kormästare och kapellmästare vid kungl. Teatern, sånglärare vid nya elementarskolan och gymnasium, lärare i harmoni vid konservatoriet och 1888 öfvertager han direktörskapet vid Stora teatern, samlar dess krafter, styrker och stadfäster och söker till och med ännu mer än förr inverka på det musikaliska lifvet.

Såsom andre kapellmästare vid kungl. teatern har Richard Henneberg redan visat hvad han kan uträtta. Han är en af de främlingar som införlifvat sig med våra förhållanden och gjort sig till en af våra, nu lika god stockholmare som någon af oss. Han är dock af

födseln berlinare och hörde som gosse både till berliner domkor och kungl. operan där, så fick han undervisning af den bekante dr Wilhelm Rust, som nu är lärare vid konservatoriet i Leipzig, men redan vid nitton år, 1872, gjorde Henneberg ett besök i Sverige, då med Conrad Behrens, och kom så hit flere gånger, dels såsom pianist med Trebelli och Wieniawsky, dels såsom orkesteranförare för tyska ope-

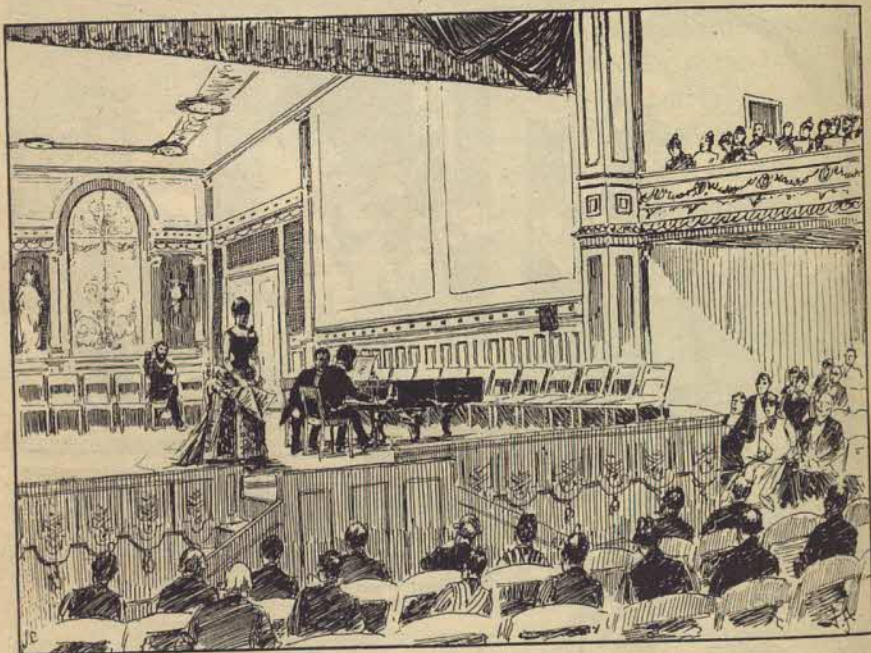
Trappuppgången i musikalska akademien.

ror. Därpå uppträdde han i Norge och var ledare af harmoniska sällskapet i Bergen, men efter flere konstresor i andra land slog han sig på allvar ned här 1878, var först orkesteranförare vid Mindre teatern, därefter i sex år vid Nya teatern och antogs 1885 som kapellmästare vid kungl. operan, och nu skall han medverka vid det stora Nordqvistska konstföretaget.

* * *

Det är konsert i musikalska akademiens stora sal. Den ena vagnen efter den andra rullar fram till någon af hufvudingångarne

den ena åt Stallgatan, den andra åt Norra Blasiiholmsgatan. De musikälskare som infinna sig till fots tränga sig också in genom samma dörrar. Förstugan, kall och dragig, fylles af folk. Man pålsar af sig i stora kapprummet, som egentligen är en af akademiens lärosalar, och så begynnes uppåtsträfvandet som är mödosamt nog uppför alla dessa, visserligen rätt breda och något monumentala, men mycket påkostande trappor . . . Äro vi ej uppe ännu? Nej, *excelsior!* Det är uppgiften. Slutligen kommer man dock upp, ifall man är ihärdig och om man älskar musik.

Estraden i musikaliska akademien.

Salen är stor, ganska enkel, kanske en smula tråkig, men ändamålsenlig, och akustiken har under senare år vunnit ganska betydligt. Mellan de två offentliga ingångarna ligger kungl. logen, som prydes af Gustaf III:s bild, en gåfva af Oskar II. Den senares porträtt sitter i orgelsalen.

Antalet af biljetter som kan säljas till konserterna uppgår till 1,172, men med friplatserna för konservatoriets elever stiger hela antalet af platser i salen och på läktarne till omkring 1,300, och när det riktigt kniper med utrymmet, på mycket eftersökta konserter, fylles med tacksamma åhörare en stor del af upphöjningen i salens bakgrund, där de konsertgivande ha sina platser. Salen kan således bekvämt rymma omkring 1,500 personer.

Nu äro vi hemma hos musikaliska akademien, hvars »bestämelse är att främja tonkonsten i hela dess vidd». Om också denna stolta uppgift skulle vara väl vidsträckt, så är akademiens inverkan på Stockholms musikaliska värld dock icke utan betydelse, och genom sitt läroverk öfvar hon inflytande i hela landet.

»År 1771 den 8 september stiftades denna akademi af ett snille på Sveriges konungatron», sade musikaliska akademiens preses, då varande hertigen af Östergötland, i det tal han höll vid årshögtiden den 17 december 1864. Den som bland enskilda personer haft största andelen i akademiens tillkomst var hofkapellmästaren Ferdinand Zellbell, organist i Storkyrkan. Han lyckades intressera åtskilliga konstfrämjare för bildande af en sådan akademi. Bland de förnämsta voro öfverste kammarherren, frih. A. G. Lejonhufvud, riksråderne grefvarne Adam Horn, C. Rudenschöld och N. A. Bjelke, kommerserådet, frih. P. Alströmer, öfverste C. J. von Qvanten, hofsekreteraren L. Lalin m. fl. De anhöllo hos k. m. om stiftandet af en svensk musikalisk akademi.

A. Rubenson.

Afsigten med denna var att skapa en inrättning som på en gång skulle vara ett musikaliskt kollegium och tillika undervisningsanstalt, men i början förfelades detta ändamål, emedan till ledamöter invaldes förnämligast amatörer och högst få musikidkare samt att inga medel funnos för aflönande af lärare. För att afhjälpa sist nämnda olägenhet användes behållningen af åtta abonnemangskonserter, som gäfvos 1772 till akademiens förmån. Därmed aflönades lärare i harmoni, sång, klavér- och fiolinspel, men året därpå voro pengarne till ända, och lärarne tjänstgjorde sedan flera år utan lön. »Under det man gjorde alt för den kungl. teatern», anmärker J. P. Cronhamn i sina historiska anteckningar om akademien, »gjorde man intet för akademien och dess skola.»

V. Svedböm.

Akademien förunnades sedan inkomsten af ett lotteri, men måste däraf lemna sex procent till hofkapellet, som förut haft detta lotteri, och procenten förvandlades sedermera till en bestämd afgift af 55 rdr 26 sk. 8 rst. Stundom gaf lotteriet vinst, stundom förlust. Det öfverlemnades slutligen, 1808, till kungl. num-

merlotteriet och k. m. beviljade en ersättning af 200 rdr banko. De gamla akademiska lotterihjulen såldes först 1827 och inbragte 32 sk. banko.

Efter många års bekymmer och bristande tillgångar, hvarigenom akademiens läroverk, ehuru Karl Johan 1814 skänkte 10,000 rdr banko, gång efter annan stängdes, fick hon äntligen ett statsanslag af 1,700 rdr banko, hvilket 1848 ökades till 3,000. Det utgår nu med 44,900 kr. årligen. Hennes öfriga medel hufvudsakligen donationer till stipendier, uppgå till 194,518 kr.

Den enskilda offervilligheten har ofta varit ganska stor, och akademiens ledamöter ha vid flera tillfällen skänkt böcker, musikalier och inventarier. Så

t. ex. skänkte grosshandlaren J. Mazér († 1847), utom 4,000 rdr banko till det såsom akademiens filialafdelning betraktade »Mazerska kvartettsällskapet» bildande, en större samling stråkinstrument, några förfärdigade af Mazér själf, samt en betydlig musikaliesamling af 800 kvint-, sext-, sept-, okt- och nonetter, öfver 530 symfonier, 500 oratorier och kantater, 228 pianoverk, o. s. v. i alt uppskattade till 30,000 kr. Bland de större donationerna är också Bernhard v.

F. Cronhamn.

Beskows och hans friherrinnas å 20,000 rdr. rmt samt grosshandlaren Aug. Abrahamsons (fru Euphrosyne Abrahamsons gåfvofond-) å 25,000 rdr rmt. Under mer än hundra år var akademien i saknad af eget hem. Ledamöterna uppläto i början sina egna boningsrum till samlingslokal. Redan 1799 väcktes förslag att inköpa ett hus, men medel därtill funnos icke. Åren 1796—1830 lemnade ridderskapet och adeln nödiga rum i riddarhuset. Under 1830—57 uppläts ett par rum i arfurstens palats, hvarjämte akademien en tid var inhyt i gamla posthuset samt i landskansliets hus. Sedan 1857 var akademien inrymd i hyrda lägenheter i f. d. Kirsteinska huset (nu förvandladt till Hotell W6). År 1850 föreslog professor Cronhamn, att akademien skulle inköpa engelska metodistkyrkan (nu Betlehemskyrkan), och 1860 föreslog direktör C. Sillén (nu akademiens kamrerare), att akademien måtte få begagna teknologiska institutets hus vid Mästersamuelsgatan. Andra förslag afgåfvos äfven. År 1873 framlade konung Oskar II för riksdagen en framställning om egen byggnad för akademien, hvilket utan omröstning bifölls af båda kamrarna, som icke allenast stälde en tom-plats å Blasiiholmen till akademiens förfogande, utan äfven anvisade 190,000 kr. i byggnadsanslag. Ur egen kassa skänkte konungen en betydande summa till byggnadens inredning, hvarjemte k. m. vid 1877 års riksdag äskade till ändamålet 25,000 kr., hvilket ock beviljades.

På hösten 1877 tog akademien sin nya, långt ifrån vackra byggnad i besittning, och året därpå försiggick i konungens närvaro högtidlig invigning, till hvilken konservatoriets inspektör Albert Rubenson komponerat en symfonisk inledning för orkester samt Ludvig Norman en festkantat för soli, kör och orkester till ord af Edvard Bäckström. Under senare år ha flere åtgärder vidtagits för den händelse eldfara eller »panik» skulle inträffa, men öfver själfva lärosalarnes mindre ändamålsenliga läge och inrättningar höras ofta klagomål.

Antalet af akademiens svenska och norska ledamöter får ej öfverskrida ett hundra, af hvilka 80 manlige. Vid 1888 års början var antalet 77, bland dem 16 fruntimmer. Högsta antalet utländska ledamöter är 50, utan afseende på kön. De utgjorde vid detta års ingång 43, och bland dem finner man de betydande namnen Garcia, Léonard, Masset, Gade, Hartmann, Gounod, Verdi, Pauline

J. Günther.

Viardot, Clara Schumann, Joachim, Bülow, Thomas, Saint-Saëns och många flera med verldsrykte. Bland de äldste, den andra i ordningen, är den för äldre stockholmare bekante operasångaren Belletti. Den äldste svenske ledamoten är frih. F. J. Wrede, invald redan 1837. Den yngste, J. Sjöberg, invaldes ett halft århundrade senare. Till associerade eger akademien utse högst 40 inom riket boende män eller kvinnor. Dessa, f. n. 29, ega att bevista sammankomsterna, men ha ej rösträtt.

Konungen är akademiens beskyddare, och *första* ledamöter äro drottningen, kronprinsen med gemål, enkehertiginnan af Dalarne samt prinsessan Eugénie. Högsta ledningen utöfvas af preses som väljes bland akademiens svenske, i Stockholm boende manlige ledamöter och innehar befattningen ett år, men kan omväljas. Af akademiens tjugusju presidenter från stiftandet till närvarande tid finner man nitton med adliga namn och ett furstligt. Det sist nämnda tillhörde n. v. konungen, hvilken var preses från 1864 till sin tronbestigning. Liksom sin äldre bror, prins Gustaf, har han alltid varit stor vän och främjare af tonkonsten. Hans tal vid akademiens årshögtider och minnesfester under åren 1864—71 äro utgifna af akademiens bibliotekarie, som försett dem med inledande öfversigt, anmärkningar och förklaringar. Akademiens n. v. preses är justitierådet A. V. Åbergson, hvilken gjort sig känd som stor musikälskare och visat lifligt intresse för akademiens uppgift.

I förvaltningsutskottet sitta, utom preses, sekreteraren, kamreraren och tre af akademien bland hennes ledamöter valde svenske män. Sekreterare är f. n. tonsättaren, musikestetikern och skriftställaren, fil. d:r Vilhelm Svedbom. Kamrerare är sedan 1861 direktör C. Sellén, hvilken varit mycket verksam för nybyggnaden.

Akademiens förste sekreterare var statsrådet frih. Gudmund Göran Adlerbeth. De följande ha varit assessor C. F. Müller 1777—97; professorn och tonsättaren m. m. P. Friegel som innehade tjänsten i *fyrtiofyra* år och lemnade den först vid nittioett års ålder 1841; professorn, musikteoretikern E. Drake 1841—60; revisorn i kammarrätten, sångläraren och tonsättaren, professor J. P. Cronhamn 1860—75. — Kamreraretjänsten har innehafts af assessor G. Olin 1771—72; kommerserådet, frih. P. Alström 1772; kanslirådet J. G. Psilanderhjelm 1772—82; riddarhuskamreraren M. Kirstein 1782—86; A. Qvarnström Andersson 1787—88; kommerserådet S. J. Chierlin 1788; kanslirådet H. Nicander 1788—89; sekreteraren J. F. Bagge 1789—92; grosshandlaren A. Maulström 1793—1823; presidenten P. Westerstrand 1823—51; expeditionssekreteraren D. Hadorph 1851—61.

I ett par rum i bottenvåningen finner man akademiens samlingar af böcker och musikalier, hvilka äro väl värda att tagas i betraktande. De äro till stor del tillkomna genom gåfvor, och bland gifvarne kunna, utom redan omtalade J. Mazér, nämnas konung Oskar

I. Dannström.

II, kronprinsen, prinsessan Eugénie, greve Gustaf Oxenstierna, greve P. A. Fouché d'Otrante, professorerne E. Passy, J. van Boom och E. d'Aubert m. fl. Akademien är nu i besittning af drottning Josefinas hela dyrbara samling samt erhöi 1866 det året förut upplösta Harmoniska sällskapets musikbibliotek. Den nu varande uppsättningen af tryckta och handskrifna exemplar har under senare år, tack vare den närvarande vårdarens nitiska omsorger, erhållit betydande tillökning. I synnerhet är den *svenska* afdelningen, som förut försumrats, nu väl tillgodosedd, dock återstå här och där åtskilliga luckor att fylla. Hvad som finnes är till större delen katalogbelagd af bibliotekarien Frithiof Cronhamn, som tillträdde sin befattning 1883.

Såsom akademiens arkivarier och bibliotekarier ha följande personer förut tjänstgjort: H. Ph. Jonsen (engelsman) 1771—72; G. G. Adlerbeth 1772—77; C. F. Müller 1777—79, under hvars tid arkivariesysslan förenades med sekreterare-tjänsten; P. Friegel 1797—1841; E. Drake 1841—60; W. Bauck, bekant pianist, kritiker och musikalisk skriftställare, 1860—77 samt violoncellisten F. Söderman 1877—83.

I. Hallström.

Bredvid biblioteksrummen förvaras den ganska dyrbara instrumentsamlingen, hvars märkligaste del utgöres af de ofvan nämnda Mazérska skänkerna samt åtskilliga hindostanska instrument, förärade af presidenten för musikskolan i Kalkutta, rajahn Sourindro Mohun Tagore.

En vigtig beståndsdel af musikaliska akademiens verksamhet är det under hennes öfverinseende stående musikleäroverket som från 1865 kallas *konservatoriet*. Det förvaltas af en läroverksstyrelse, som består af akademiens preses och sekreterare, läroverkets direktör och fyra valda ledamöter, af hvilka två äro lärare på stället. Närmaste ledningen utöfvas af direktören som väljes för tre år. Sedan 1872 innehafves den befattningen af fiolinisten och tonsättaren Albert Rubenson. Hans företrädare var den inom musikverlden bekante f. d. artillerikaptenen, professor O. F. B. Byström.

Konservatoriet skall förse riket med orgelnister, kyrksångare, musikleärare vid offentliga skolor och musikedirektörer vid regementena, men därjämte undervisa i alla till ett fullständigt högre läroverk hörande ämnen. Vid inträdet skall lärjungen vara minst tolf, högst tjugu år, kan dock få vara tjugufem, i fall undervisning önskas i orgel, sång eller komposition. Afgiften är blott 5 kr. vid inskrifningen och 3 kr. för hvarje termin, hvaraf tre fjärdedelar läggas till

stipendiikassan och den återstående fjärdedelen går till gratifikationer åt elever.

Af konservatoriets tjugu lärare ha de fleste gjort sig ett namn inom konsten. Bland dem finner man fiolinisterne Fridolf Book och C. J. Lindberg, fioloncellisten A. Andersen, pianisterna Hilda Thegerström, Eugénie Claesson, O. A. Bolinder och G. H. Brink, orgelspelaren S. A. Lagergren samt kapellmästarne J. Dente och C. Nordqvist. I solosång undervisar äfven Ellen Bergman, i kyrk- och korsång Hj. Håkansson, och J. G. Kjellberg lär eleverna att blåsa träinstrument. Italienska språket bör ej vara obekant för dem som studera musik, och därför kan en konservatoriets elev få lära sig det af Elise Langéen. I deklamation är Berta Tammelin, född Bock, den bekanta skådespelerskan, en värderad lärarinna. I musikens historia och estetik lemnas undervisning af akademiens sekreterare, dr Svedbom.

Då kungl. teaterns elevskola förlades till konservatoriet, öfvertogs undervisningen där af Knut Almlöf och bestrides nu mer af Ludvig Josephson. Särskild undervisning i plastik meddelas af sångerskan och skådespelerskan Signe Hebbe, som med så stor framgång uppträdde på vår kungl. teater samt på åtskilliga operascener i utlandet.

S. Saloman.

Seniorn vid konservatoriet, den som i tretio år undervisat i solosång och ännu arbetar med ominskad kraft, är en af Stockholms mest kända personligheter, professor Julius Günther — en tid Jenny Linds, Matilda Gelhaars, Bellettis och Della Santas kamrat vid den lyriska scenen, kungl. teaters gamle sångmästare som själf förut sjöng Fra Diavolo, Don Juan och Almaviva, Robert och Stradella som ung och beundrad operasångare och aktör.

Nya Stockholm räknar bland sig en till lefnadsåren ännu äldre Don Juan och Almaviva, också nu sedan många år sånglärare, fastän icke i konservatoriet utan i egen salong, och det är kompositören Isidor Dannström, hvilken redan för fyrtiosju år sedan debuterade på kungl. teatern och i tre år var en omtyckt operasångare, ännu en af våra aktiva i musikverlden.

Vi nämnde nyss Signe Hebbe. Hon är äfven enskild lärarinna i sång och plastik och har till egna förtjänster som utöfvande konstnärinna lagt den att verka för ett godt konstnärskaps fortbildande. I samma riktning verkar Fritz Arlberg, sångaren och skådespelaren,

tonsättaren af melodiosa sånger, författare och öfversättare, hvilken nya Stockholm återbördat från Köbenhavn.

* * *

Om, såsom här förut erinrats, knapt en tredjedel af kungl. hofkappellets anförare varit svenskar, ställer sig förhållandet mellan de inhemska och utländska tonsättarne hvilkas arbeten här uppförts ännu ofördelaktigare. Svenska operor tycktes under en lång tid höra till omöjligheterna. Hvarken den snillrike Franz Berwald eller Johan Berwald eller den tyskfödde, i Stockholm bosatte Brendler och ej håller den med operamusik något sysslände konung Oskar I utgingo från svensk nationell ståndpunkt. Men så kom Ivar Hallström och

A. Hallén.

gaf uppslag till en fosterländsk operadiktning. »Hertig Magnus och sjöjungfrun» samt »Den bergtagna» skola i det afseedet alltid betraktas såsom epokgörande, äfven om tonsättaren har större betydelse såsom romanskompositör och pianist samt pianolärare, på hvilket sistnämde område han utöfvat stort inflytande. Professor Hallström var en gång jurist, men det är länge sedan. Tidigt egnade han sig åt konsten och svärmade med sin furstlige vän, prins Gustaf, i musikens lustgårdar. Nu är han en af de framstående i vår

musikaliska värld och skapar ständigt något nytt.

Såsom svensk tonsättare äfven på operaområdet verkade också tultjänstemannen P. A. Ölander, ehuru han icke gjorde stor lycka med sin femaktsopera »Blenda», åt hvilken Louise Pyk likväl lånade sin präktiga röst och ståtliga figur. Ölander skref äfven en symfoni, en messa, åtskilliga stycken för kammarmusik m. m., men sitt största anseende vann han som utmärkt fiolinist.

Större anseende såsom operakompositör åtnjuter Siegfried Saloman, hvars »Diamantkorset» varit en af de mest omtyckta operorna på detta årtionde. Han har också komponerat »Karpaternas ros» samt har nu igen en opera att bjuda på. Svensk är hr Saloman egentligen icke, eftersom han är född i Danmark, har studerat mest i Tyskland och vistats i olika land samt först på äldre dagar slagit sig ned i Stockholm; men genom sitt giftermål med den utmärkta, nu aflidna svenska sångerskan och sånglärarinnan Henriette Nissen har han införlivats med svenska förhållanden, lärt sig älska dem och

lefver nu midt bland oss, deltagar med stort intresse i vårt musikaliska lif och har slutligen så försvenskat sig, att vi måste räkna honom till vår konstverld.

Svensk äfven till födseln är Andreas Hallén, »Harald Vikings» begåfvade kompositör och tonsättare till många andra musikverk, kraftig anförare och sträng kritiker — grym, påstå misshandlade virtuoser. Hr Hallén kom hem från studier och verksamhetsår i utlandet, såg på våra förhållanden, hörde på dem i synnerhet och fann dem små. Han har en reformators sträfvan och käckhet.

Talangfulla tonsättare finnas nog flera. Där stiger Vilhelm Svedbom fram och bjuder på en kantat och fioloncellisten A. Andersen skapar en symfoni. Bland mera framstående företeelser i den musikaliska verlden under de senare åren är den sist nämde tonsättarens två af orkester på ett hundra personer utförda symfonier. Så ha vi Emil Sjögren, Valborg Aulin m. fl.

Konserterångerskor som ej höra till teatern äro ej många. Saknad som sådan är Hanna Nordblom, sedan gift med ofvan nämde P. A. Ölander, men det är länge sedan hon på konserter sjöng sin faders omtyckta romanser. Konstnärskallet måste ej sällan vika för familjeomsorgerna. Den vi dock hoppas ännu i lång tid få höra i konsertsalongen, sedan vi miste henne på scenen, är grefvinnan Matilda Taube, född Grabow, den yngsta af våra hofsångerskor, hvilka, i förbigående sagdt, efter Jenny Linds död icke äro flera än två. Den äldsta af dem är den på sin tid högt uppskattade operasångerskan Matilda Gelhaar, född Ficher, Adinas, Rosinas, Zerlinas och Isabellas framställarinna för några årtionden sedan. Men sällan har Stockholms opera haft en sådan röst och en sådan sångkonstnärinna som Matilda Grabow, och hennes bortgång från scenen var otvifvelaktigt en af de svåraste förluster vår lyriska teater lidit. Hon lefver dock, är ännu ung och i full besittning af sin härliga stämma, och Stockholm gläder sig åt vissheten, att grefvinnan Taube ingalunda är förlorad för konsertsalongen.

Matilda Taube.

* * *

Kammarmusiken är också omtyckt af den musikaliska verlden och intager ett högst aktningvärdt rum. Af den meromnämnde Mazér

Nya Stockholm.

lemnades, såsom vi redan anfört, 6,000 rdr i musikaliska akademins vård för att af räntan understöda ett sällskap som i Stockholm skulle utföra kammarmusik. Detta sällskap är det ännu lifaktiga *Mazérska kvartettsällskapet*, som idkar musik i Handtverksföreningens hus hvarje torsdag. Bland sällskapets ursprungliga medlemmar var den såsom vår förste fiolinamatör ansedd packhusöfverinspektoren J. Falkenholm, hvilken tillsammans med J. J. Agrell, O. Munck af Rosenschöld och sedan P. A. Ölander utgjorde den ansedda »Falkenholmska kvartetten» som med stor framgång under många år odlade klassisk kammarmusik.

I början af 1870:talet fick samma musik nya förkämpar, i det den inom konsten högt stående fiolinisten i hofkapellet, nu mera konsertermästaren Fridolf Book, d' Auberts, Léonards och Joachims lärjunge, till sammans med Fritz Söderman, Nordqvist, Hagemeister, Lindroth m. fl.

F. Book.

öppnade en följd af soaréer för kammarmusik, på hvilka under många år de klassiska mästerverken på ett utmärkt sätt föredrogos. Books förtjänstfulla företag med det sant konstnärliga utförandet har under senare år fortsatt af den unge fiolinisten Tor Aulin jämte de framstående hofkapellisterne E. Sjöberg, C. A. Bergström och C. B. Carlsson, och det är att förmoda, det smaken för denna gren af tonkonsten skall fortfarande blomstra och bära frukt i vår musikaliska värld.

* * *

Då och då få vi höra en konserterande, som egentligen har ett annat lefnadsyrke, men likväl måste räknas icke bland dilettanter, utan konstnärer. En sådan är Salomon Smith, hvilken väl icke är stockholmare och lefver på sin konst, men ystadsbo och apotekare, och likväl onekligen hör till vår musikaliska värld och ofta med sin utmärkta, konstnärligt använda röst gifver glans åt hufvudstadens musikställningar.

Konstnärliga musikälskare finner man hos oss i stora skaror. Det är ej solisterna blott som skänka oss musikalisk njutning. Massorna göra sitt till, och i orkesternummer samt körer finna vi godt behag. En afton ger t. ex. *Stockholms musikförening* stor konsert. Hon ryggas ej till baka för sådana mästerverk som Verdis Requiem och har fattat sin uppgift i stor skala. En annan gång består pro-

grammet uteslutande af svenska tonverk, och man får t. ex. höra August Södermans ypperliga konsertuvertyr utförd af hofkapellet, Vilhelm Svedboms kantat »I rosengården» till text ur K. A. Melins »Prinsessan och svennen», Ludvig Normans musik till stycken ur samma skalds »Humleplöckningen», där fru Edling sjunger »Signes visa» och Salomon Smith föredrager »Kung Hakes död». Ivar Hallströms »Blommornas undran» är ock med, men priset för aftonen tager kanske Södermans kör »Hjärtesorg» med det af fru Edling utförda solopartiet.

Sådant kan Stockholms musikförening åstadkomma, och hrr Nordqvist, Svedbom och Edgren skörda i främsta rummet bifall för de utmärkt inöfvade och väl anförda köerna. Föreningen tyckes förnämligast sträfvä efter konstnärlig verkan och låter därför ofta riktiga konstnärer utföra solopartierna samt begagnar kungl. hofkapellet till orkester, under det de egna medlemmarne utgöra kören.

Men så kom Andreas Hallén och stiftade en ny musikförening, som skulle själf utföra alt. Det är *Filharmoniska sällskapet*, som under de senare åren utvecklats mycken verksamhet, ställt sin uppgift minst lika högt som musikföreningen och äfven ger stora musikverk, t. ex. Max Bruchs här aldrig förr uppförda konsertopera »Odysseus», samt sådana poetiska arbeten som Hallströms »Sensitiva», Halléns »Drömmen», Södermans »När den sköna maj» o. s. v., hvilka körer utföras med mycken finess och jämnhet.

Filharmoniska sällskapet drager till och med ut till sångarstrider i främmande land och försvarade käckt den svenska konstens banér i Köbenhavn 1888. När det icke lefver på fältfot i utlandet, hvilket naturligtvis hör till undantagen, underhåller det här hemma en jämn eld med Stockholms musikförening, men den som vinner därpå är hela vår musikaliska värld, ty det är i verklig konst som dessa sällskap söka öfverträffa hvarandra.

Redan 1820 stiftades *Harmoniska sällskapet*, som utgjordes af en kör på 120 personer samt en 40 man stark orkester, alla amatörer. Förste anföraren var konsul Lindqvister, en af stiftarne. Sedan leddes kören af hofsångaren I. Berg, orkestern af kapellmästaren J. Berwald. Bernhard von Beskow var efter 1831 ordförande. Småningom slappades sällskapets verksamhet och efter hela sexton års oafbruten hvila upplöstes det 1865. Redan fem år förut hade *Nya harmoniska sällskapet* stiftats af Günther, Hallström och Norman. Det verkade i samma riktning, men vidsträcktare och kraftigare. Kören bestod af 100 personer och anfördes af Günther. Orkestern utgjordes först af amatörer, men från 1866 anlätades vanligen hofkapellet. Det hela leddes af Norman. Sällskapet tycktes dock behöfva en omskapning, och 1878 gaf det sin sista konsert samt upplöstes 1880. Då stiftades *Stockholms musikförening* af Norman och Svedbom samt kaptanen, nu mera majoren Nils Selander, och medlemsantalet uppgick snart till ett par hundra aktiva och hundra passiva. Ar 1884 stiftades *Filharmoni-*

niska sällskapet och antalet medlemmar närmar sig nyss nämnda. Ordförande i musikföreningen är major Selander, i Filharmoniska sällskapet kammarherren A. Burén.

Ett stort antal af Stockholms ordenssällskap och föreningar till olika ändamål ha egna sångkörer. Den förnämsta af dessa är otvifvelaktigt *Par Brikolls*, hvilken åtnjuter ej ringa anseende bland de verkliga musikvännerna och som i många år haft samt fortfarande har direktör Ludvig Ohlsson till anförare. Hr Ohlsson har såsom orgelnist i Klara kyrka inlagt mycken förtjänst om vår kyrkomusik samt i många andra afseenden visat sig såsom en verksam och talangfull deltagare i vårt musikaliska lif, men det är kanske i synnerhet såsom ledare af P. B-kören han åtnjuter största anseendet hos flertalet af allmänheten.

L. Ohlsson.

Många äro de kårer i den stora stockholmska musikhären vi redan uppräknat, men flera finnas, och till slut se vi den ena manstarka truppen efter den andra tåga fram, såsom Stockholms sångförening, Typografernas sångförening, Kvartettsångarförbundet, m. fl. m. fl. som vi på redan angifna grunder anse vara viktiga företeelser icke i konsten, men i samhället. Kormästar August Edgrens namn är redan nämnt ett par gånger, och vi veta, att han innehar den maktpåliggande befattningen af ledare för operans kör samt att han äfven i Stockholms musikförening sköter motsvarande plats. Den betydelsefullaste delen af hans mångsidiga verksamhet är kanske dock det arbete han såsom anförare nedlägger på utbildandet af sången i ofvan nämnda och ännu flera föreningar af samma slag. Den sången må i främsta rummet betraktas såsom ett förädlade nöje för sångarne själfva, men den vill äfven låta höra sig offentligt, och allmänheten är angelägen att få höra den. I fråga varande sällskap gifva konserter, och det inför en mycket talrik publik. Det kan utan fara för öfverdrift till och med sägas, att dessa sångföreningars konserter ha största publiken, visserligen icke den mest musikaliska, men den »kompakta majoritetens».

A. Edgren.

Studentkonsert! Hvilken angenäm uppmärksamhet väcker icke det ordet! Så har det varit i Stockholm i fyratio år och så är

det ännu. De konserterna måste räknas med till vår musikaliska värld, ehuru de äro hvarken stockholmska eller egentligen konstnärliga. Stockholmarne och i synnerhet stockholmskorna äro fortfarande entusiaster för studentsången. Det friska, ungdomliga, förhoppningsrika, framtidshägrande finner alltid hänryckta beundrarinnor inom stockholmsverlden, och uppriktiga beundrare saknas ej heller. Student-sångens anförare åtnjuta alltid stor folkgunst. För ett par årtionden sedan firades Oskar Arpi, då han i spetsen för sångens glada skara drog in i hufvudstaden. I nya Stockholm räckes välkomstbägaren och segerkransen åt Ivar Hedenblad.

Det är många år sedan Wilhelm Davidson bjöd på *concerts à la Musard* i Trädgårdsföreningens park vid Drottninggatan. Det var början till de stora trädgårds- och kafékonserterna som nu äro utmärkande för Stockholm. Tyskarne Schnötzinger och Weller voro goda musikanförare. Men hvad betydde de mot deras landsman August Meissner, den nu svensk vordne mecklenburgaren som snart i två årtionden anført orkestern hos Berns, om somrarne i paviljongen i Berzelii park, de öfriga årstiderna i salongen, först i den gamla, nu i den nya? Hr Meissner kom till Göteborg 1855. Han var då endast tjugutvå år. Efter fem års vistande der flyttade han till Helsingfors, men slog sig ned i Stockholm 1868, och den 1 oktober 1869 började han anføra orkestern i Berns salong. Där har han stannat och genom verklig god musik gjort sig förtjänt af den stora folkgunst han åtnjuter. Många af hans medbröder, såsom direktör Sjöberg, den mångårige anföraren för musiken på Hasselbacken, direktör Rosbeck på Blanchs kafé, nu bägge aflidne, samt direktören I. G. Kjellberg vid Svea garde och C. A. Kjellberg vid Andra lifgarde, hrr F. W. Ringvall, B. Fexer m. fl. anförare för åtskilliga orkestrar ha också lifvat stockholmarna med musikaliska aftonunderhållningar, men ingen så framgångsrikt som kapellmästaren August Meissner.

A. Meissner.

Då Hugo Berns fann, att den dittills så rymliga konsert- och kafé-salongen icke vore tillräcklig för alla som ville höra August Meissners orkester och naturligtvis på samma gång njuta af kafévarorna, köpte han af Brödraförsamlingen en tillgränsande tomt och bygde med ofantlig kostnad — mellan 7 och 800,000 kr. — en ny, stor och praktfull salong i förbindelse med den förra samt invigde den med en glänsande fest i november 1886. Stockholmarne strömmade till, bägge

lokalerna fylles, och allmänt förklarades, att något så praktfullt hade man aldrig tänkt sig. De som gjort vidsträckta resor i Europa, intygade, att maken till Berns nya salong funnes icke på något ställe.

Vill man, kan man där få höra god musik, men nog är det mera vanligt, att man hällre glammar vid glasens klang än med tillbörlig uppmärksamhet följer den förtjänstfulle kapellmästarens och hans orkesters aktningvärda bemödanden att göra verklig tonkonst gällande. Den nya salen begagnas för öfrigt, liksom den gamla förut i många år, till konsertmatinéer, där både in- och utländska sång- och instrumentkonstnärer låta höra sig. Vigtigast är dock punschen på aftnarne.

Berns salong.

Berns nya salong hör till nya Stockholm, men är icke den nyaste af våra konsertsalonger. Man hade länge önskat, att hufvudstaden måtte få en sal endast för musik, icke för sådan och punsch. Visserligen hade man musikaliska akademiens stora sal och stora salen i Hotel W6, men det var icke tillräckligt, och de salarne kunde ej häller användas till konsertrum hvarje afton. Några af dem som se våra musikförhållanden i kanske något ljusare belysning än den verkliga trodde, att Stockholm nog hade behof af en lokal där man hvarje afton finge höra god musik utan förtäring. Kapellmästar

Hallén längtade också efter en egen orkester i ett fördelaktigt musikrum, där stora musikverk kunde uppföras dag ut och dag in.

»En sådan sal skall jag bygga», förklarade hr C. O. Lundberg, den store byggmästaren. Det var naturligtvis en småsak för en sådan byggherre, hvilken köpt gamla enkhuset och icke visste riktigt hvad han skulle göra af enkhuskyrkan. Hr Lundberg vände sig till arkitekten Ludvig Peterson, hvilken vi nämt redan i ett föregående kapitel, en af nya Stockholms mest framstående byggkonstnärer, som 1880 erhöll konstakademiens högsta pris och sedan såsom statens

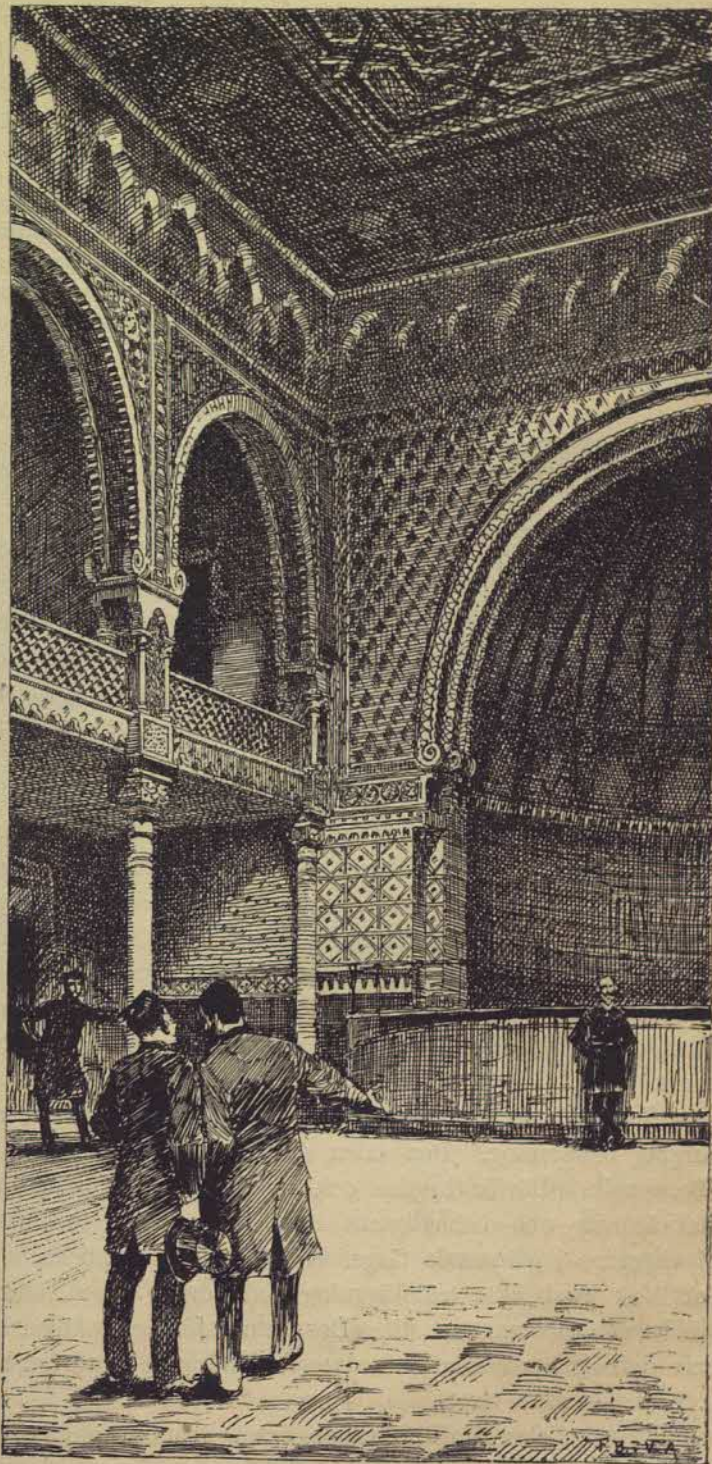
stipendiat i några år studerat i utlandet.

Hr Peterson ville göra något egendomligt och tänkte på hvad han skådat i Sevilla och Granada.

Hr Lundberg gaf arkitekten friahänder, och denne gjorde själf i de minsta detaljer upp ritningarna till den nya festsalen.

Till den gamla enkhusbyggnaden åt Hamngatan bygde

Hr Lundberg ett nytt hus åt Smålandsgatan. Grunden lades 1885 och arbetet fullbordades i februari 1888.

Parti af Sverasalen.

Hela byggnaden upptager en yta af omkring 15,000 kvadrattot. Upp för en präktig uppgång genom den till trapphus nu förvandlade enkuskyrkan inkommer man i själfva salen och öfverraskas af den skimrande arkitektoniska skönhet som där strålar mot den inträdande.

Salen är ett med husets tvärriktning jämlöpande, dess två öfre våningar upptagande rektangulärt rum af 85 fots längd, 64 fots bredd och 45 fots höjd. På tre sidor löper en ganska djup, af 14 smäckra kolonner uppburen läktare, hvaröfver hvälfva sig 13 arkadbågar. Salens fjärde sida upptages af en större orkesternisch. Dagsljuset inströmmar genom trenne större takfönster med färgade glas. Om aftnarne upplyses salen af omkring 600 glödlampor som hänga dels i arkadbågarne, dels i taket samt i 30 amplar öfver och under läktaren. Till bröstvärnshöjd äro alla väggar klädda med plysch, i öfrigt liksom hvalfven belagda med plastiska ornament, trogna afbildningar från Alhambra och Alkazar. Orkesternischen är till hvalffoten klädd med marmorstuck i mönster som föreställa fajansinläggning.

E. Peterson.

Det hela är onekligen, såsom någon uttryckt sig, »en skimrande, färgglänsande drömsyn, en af de trolska bilder ur Tusen och en natt man någon gång i sin fantasi skapat sig, ett Aladins tjusande sagoslott, framkalladt midt uppe i vår karga nord.» Hvarje detalj är ett litet mästerverk i och för sig, och alt sammans en fullt harmonisk förening af dessa särskildheter, verkande med storartad helhet. Den genom åtskilliga byggnader förut fördelaktigt kände arkitekten har i denna sal åstadkommit något mer än vanligt smakfullt. Att vi visa hans bild här bland den musikaliska världen och ej bland öfriga byggkonstnärer har sin orsak just däruti, att den nya konsertsalen otvifvelaktigt är det arbete som hittills mest kännetecknat hans konst.

Sveasalen är namnet, ehuru Alhambrasalen kanske vore en mera lämplig benämning. Den salen skulle nu öppna ett nytt skede i vår aftonmusik. Därför bygdes också en foyer för damer, ett det allra älskvärdaste och behagligaste rum med marmorstuck å nedra delen af väggarna i glänsande färger och där öfver plastiska ornament, dyrbart tak med äkta träinläggning i afbildning efter Alkazar i Sevilla. Möblerna äro i samma stil. Dess utom försågs lokalen med enskilda rum och kafé, en stor matsal med tillhörande storartad köksafdelning o. s. v. — *alt* i stort.

Kapellmästar Hallén trädde fram i musiknischen, der hans orkester blott väntade på tecknet att börja ett storartadt musiknummer,

och så var den nya musikperioden öppnad. Orkestern gjorde sin sak förträffligt. Kapellmästaren var den mest nitiske och kraftige anförare. Men publiken? . . . Den infann sig icke. Salen rymmer 1,140 personer, af hvilka 354 å läktaren, men det felades omkring 1,100 i fulla antalet, stundom visserligen något mindre, ett par gånger kanske ännu mera. Männe Andreas Halléns musik vore alt för kraftig näring för mindre härdade musikälskare? Hr Gellerich, en i Stockholm förut känd musikanförare, nu senast hitkallad från Göteborg, bjöd med sin trupp på lättare tonkonst. Allmänheten fortfor att hålla sig undan. D:r Carl von Bergen höll föreläsningar, illustrerade af god musik. Några flere än förut infunno sig, men den stora salen

Sveasalen.

såg likväl öde ut. Först då den franska skådespelerskan fru Thénard där uppträdde, var kanske flertalet af platserna upptaget, och då Björnstjerne Björnson höll föredrag om Gambetta, vardt salen i det närmaste fullsatt.

De egentliga musikaftnarne kunde dock icke samla folk. Stockholmarne gingo fortfarande till Berns salong och lemnade ej häller Blancs kafé tomt, men Sveasalens verkligen ädla prakt lockade dem lika litet som hr Halléns goda musik . . . Punschen saknades i den nya lokalen, och utan punsch finner stockholmarne äfven den saftigaste aftonmusik odrägligt torr. Byggmästar Lundberg hade nedlagt ofantliga kostnader och velat lemna Stockholm en både i akustiskt

afseende utmärkt och i utrustningen praktfull konsertsal, men han hade glömt den dragningskraft som här är mäktigare än världens alla aftonorkestrar. När han märkte sin glömska och sökte afhjälpa den, sade myndigheterna nej. Så slutade Sveasalens första vårtermin.

När sommaren kommer, vill äfven den mest musikaliska stockholmare icke höra musik inom fyra väggar. Då skall han ha frisk luft, blomdoft och ångor af parkernas gräsmattor för att njuta af tonerna, och så skall han ha ett bord och på det bordet flaskor och glas. Då ser den musikaliska världen ut på det sättet, den nämligen som har råd att sitta vid bord med flaskor i fria luften. Den som ej har råd till det, får nöja sig med dragspelen om söndagarne i Hagaparken och på Djurgårdsbackarna samt då och då en dålig fiol, men fiolerna äro i det närmaste undanträngda af »piglocken», dragspelens namn på folkspråket.

Positiven lefva, men äro ej så talrika som förr och få nu mera ej låta höra sig på gatorna, endast på gårdarne och i gömda skrymslen. Men ännu komma Domenico och Bartolomeo och de andra från Parma och Piacenza med egna positiv eller med ett som de hyrt af någon »padrone» där nere i hembygden och de bo vanligtvis vid Glasbruksgatan och ha ofta rätt talrika familjer, en och annan markatta, några lärda foglar o. s. v., och alla måste de räknas till vår musikaliska värld.

